

**ชี้แจงกรณีผู้ประกอบการขอให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
พิจารณายกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐
เรื่องนโยบายว่าด้วยการยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ
และคำขอประทานบัตรในกรณีการยื่นคำขอเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน**

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ขอเรียนชี้แจงว่า ตามที่กรมได้กำหนดนโยบายว่าด้วยการยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรในกรณีการยื่นคำขอเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกันนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากได้มีผู้ประกอบการแสดงความประสงค์ที่จะยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกันในแต่ละจังหวัดเป็นจำนวนมากหลายราย จึงก่อให้เกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้ยื่นคำขอด้วยตนเองและกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาในประเด็นดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใสและเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ประกอบการทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรแร่เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

ดังนั้น ตามที่มีผู้ประกอบการได้เสนอความเห็นและแนวทางการแก้ไขปัญหาใน ๒ ประเด็น กล่าวคือ
ประเด็นแรก ห้ามมิให้ยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน

ประเด็นที่สอง ผู้ที่จะยื่นคำขอประทานบัตรได้จะต้องเป็นผู้ที่ได้ยื่นคำขออาชญาบัตรในพื้นที่ที่ได้ยื่นคำขอประทานบัตรแล้วเท่านั้น

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ขอเรียนชี้แจงในประเด็นตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ประเด็นที่เสนอห้ามมิให้ยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกันนั้น ขอเรียนว่าตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะขอรับประทานบัตรหรืออาชญาบัตรจะต้องยื่นคำขอ ประกอบกับเมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ แล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีบทบัญญัติใดห้ามในเรื่องดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังมีปัญหาการยื่นคำขอประทานบัตรหรือคำขออาชญาบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับพื้นที่ที่มีผู้อื่นได้ยื่นคำขอไว้แล้วอยู่ กรมจึงยังเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องใช้ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่องนโยบายว่าด้วยการยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรในกรณีการยื่นคำขอเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกันเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อไปอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากหลักการตามนโยบายในการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่รับจดทะเบียนคำขอไว้ทุกราย โดยกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอรายแรกที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจะได้รับการพิจารณา ก่อน โดยเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เพื่อให้ความเห็นตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะผู้มีอำนาจอนุญาตตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พร้อมทั้งเสนอให้รัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาสั่งไม่อนุญาตคำขอรายอื่นๆ ไปในคราวเดียวกัน และเมื่อรัฐมนตรีได้ให้สิทธิแก่ผู้ยื่นคำขอรายแรกแล้ว ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบ เพื่อแจ้งผลการพิจารณาไม่อนุญาตคำขอให้ผู้ยื่นคำขอรายทราบ พร้อมเหตุผลที่ไม่อาจอนุญาตให้สิทธิตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้

แต่อย่างไรก็ตาม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. นั้น จึงได้กำหนดบทบัญญัติห้ามมิให้มีการยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ และคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกันเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวไว้ในกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

๒. สำหรับประเด็นที่สอง ตามที่เสนอแนะว่าผู้ที่ยื่นคำขอประทานบัตรจะต้องเป็นผู้ที่ได้ยื่นคำขออาชญาบัตรในพื้นที่ที่ได้ยื่นคำขอประทานบัตรแล้วเท่านั้น ขอเรียนว่ากรณีเกี่ยวกับหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่นั้น กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้วางแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ตามระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับคำขอประทานบัตร การออกประทานบัตร การต่ออายุประทานบัตรและการโอนประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗ (๔) โดยกำหนดให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรจะต้องแสดงหลักฐานการพบแร่จากผลการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตร หรือจากข้อมูลการสำรวจแร่ของทางราชการ หรือแร่ในเขตคำขอนั้นอยู่ในลักษณะที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นแร่ชนิดใด ตัวอย่างเช่น แร่ชนิดหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งได้กำหนดเป็นหลักการว่าผู้ที่จะขอประทานบัตรจะต้องยื่นคำขอพร้อมแสดงหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมือง จึงย่อมเห็นได้ว่ากฎหมายประสงคฺ์ที่จะให้ผู้ขอประทานบัตรต้องดำเนินการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรเพื่อให้ทราบว่าเป็นพื้นที่ที่จะยื่นคำขอประทานบัตรนั้นมีข้อบ่งชี้ว่าพบแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมือง และมีปริมาณเพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้หรือไม่

อนึ่ง กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ขอเรียนชี้แจงเพิ่มเติมว่าตามนโยบายดังกล่าวยังได้กำหนดให้พื้นที่ใดที่มีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษไว้แล้ว และดำเนินการสำรวจแร่จนพบแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองและมีปริมาณเพียงพอในเชิงพาณิชย์ หากมีความประสงค์ที่จะขอประทานบัตรก่อนที่อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษจะสิ้นอายุก็สามารถดำเนินการได้นั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่านโยบายดังกล่าวมุ่งคุ้มครองและให้การรับรองสิทธิของผู้ได้รับอนุญาตให้สำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษสามารถที่จะยื่นคำขอประทานบัตรในพื้นที่ที่ได้ทำการสำรวจแร่ไว้อย่างต่อเนื่องแล้ว

ทั้งนี้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา จึงขอขอบคุณผู้ประกอบการที่ให้ข้อเสนอแนะและเป็นห่วงกังวลในประเด็นปัญหาดังกล่าวมา ณ โอกาสนี้
